

GEOGRAFIA FÍSICA

GUIA DOCENT

CURS 2013-2014

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Geografia física
Codi	101590
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, segon quadrimestre
Horari	Grup 1: dilluns i dimecres, 8:30 – 10:00 Grup 70: connexió dilluns i dimecres
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres Grup 1: per determinar Grup 70: despatx B9/1100
Llengües	Catalana

2. Equip docent

Nom professor/a	Joan Manuel Soriano
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1100
Telèfon (*)	935814133
e-mail	joanmanuel.soriano@uab.cat
Horari d'atenció	presència regular: dilluns i dimecres 10:30-12:00 amb cita prèvia: dimarts i dijous 12:00-13:30

3.- Prerequisits

- Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia
- Poder comprendre un text en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)
- Saber les quatre regles matemàtiques sense entrebancs i saber fer servir factors de conversió
- Saber manejar els canvis d'unitats mètriques, de superfície, de capacitat i de volum
- Tenir unes nocions bàsiques sobre funcions trigonomètriques (no trigonometria)

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura s'imparteix el primer curs al Grau en *Geografia i Ordenació del Territori*

L'objectiu general de l'assignatura és una introducció a l'estudi dels diferents elements que componen el medi físic i dels processos i interaccions que es produeixen entre ells. S'estudia el planeta Terra com a integrant del sistema solar i com a globus terraquí i dins del planeta, l'atmosfera, la hidrosfera, la litosfera i la biosfera.

Els objectius formatius rauen en:

- l'adquisició d'un conjunt de coneixements bàsics i fonamentats sobre cadascun dels temes tractats
- el domini dels conceptes més importants utilitzats en geografia física i de les tècniques d'anàlisi i resolució d'exercicis pràctics.
- l'obtenció d'una visió de conjunt i unes claus interpretatives bàsiques del funcionament del medi físic a escala planetària i la identificació d'aquests processos a escala local
- l'assoliment d'una bona capacitat per tractar la informació geogràfica, interpretar-la, representar-la i transmetre-la
- la capacitat per a establir connexions significatives entre els diferents aspectes temàtics del programa i amb d'altres assignatures, particularment amb els temes de *Geografia humana*

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència CE1: integrar i transmetre els coneixements propis de la disciplina geogràfica i d'aquelles amb les quals tingui afinitat

Resultats d'aprenentatge

Competència CE11: aplicar mètodes i tècniques de treball de camp per a adquirir un coneixement directe del territori

Resultats d'aprenentatge

Competència CE15: desenvolupar les habilitats específiques relacionades amb el coneixement de tècniques de treball, especialment les relacionades amb l'obtenció, anàlisi, tractament i expressió cartogràfica de informació geogràfica, així com les que fan referència amb el treball de camp

Resultats d'aprenentatge

Competència CT12: expressar-se i comunicar-se correctament de forma oral i escrita en llengua catalana i/o castellana

Resultats d'aprenentatge

Competència CT8: aplicar habilitats de recerca i generar propostes innovadores

Resultats d'aprenentatge

Competència CT9: aplicar correctament les eines informàtiques

Resultats d'aprenentatge

Competència CT11: demostrar responsabilitat i qualitat en la feina

Resultats d'aprenentatge

6.- Continguts de l'assignatura

Bloc 1: INTRODUCCIÓ

Unitat 01: Introducció a la geografia i a la geografia física

Bloc 2: EL SISTEMA SOLAR I EL PLANETA TERRA

Unitat 02: El globus terraquí. La xarxa geogràfica

Unitat 03: El sistema solar i el planeta Terra

Unitat 04: El mapa topogràfic

Bloc 3: LA LITOSFERA

Unitat 05: Sismicitat i tectònica de plaques

Unitat 06: Introducció a la petrologia. Roques ígnies o magmàtiques

Unitat 07: Roques sedimentàries

Unitat 08: Roques metamòrfiques

Bloc 4: L'ATMOSFERA

Unitat 09: L'atmosfera. Composició i estructura

Unitat 10: Insolació i balanç energètic

Unitat 11: Pressió atmosfèrica i vents

Unitat 12: Humitat atmosfèrica, núvols i precipitació

Unitat 13: Introducció a la climatologia

Complementàriament (en funció de la marxa del curs):

Bloc 5: LA HIDROSFERA

Unitat 14: Introducció: el cicle de l'aigua

Unitat 15: Hidrologia continental

Unitat 16: Hidrologia oceànica

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Aquest apartat presenta una lleugera però significativa variació segons la modalitat de l'ensenyament (presencial, grup 1 o virtual, grup 70):

Grup 1:

- **Teoria:** dues classes setmanals, a càrrec del professorat, i lectura autònoma ocasional de textos complementaris.
- **Exercicis pràctics:** associats a la teoria i d'elaboració autònoma i lliurament **obligatori** per part de l'alumnat seguint les indicacions del calendari docent
- **Sortides de camp:** de caràcter **obligatori**, 2 de mitja jornada i una de 5 dies. Aquesta última porta associada una tasca prèvia per part de l'alumnat consistent en un treball, de caràcter col·lectiu (màxim 3 persones per grup) i subjecte a avaluació, relacionat amb el lloc a visitar. Durant la sortida cada grup exposarà les seves conclusions a la resta de la classe.

Grup 70:

- **Teoria:** visionat autònom de les presentacions de cada classe i lectura autònoma ocasional de textos complementaris (aproximadament 3 hores setmanals).
- **Exercicis pràctics:** associats a la teoria i d'elaboració autònoma i lliurament **obligatori** per part de l'alumnat seguint les indicacions del calendari docent.
- **Sortides de camp:** de caràcter **obligatori**, 2 de mitja jornada.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES grup		RESULTATS D'APRENTATGE
		grup 1	grup 70	

Dirigides

	grup 1	grup 70	
Classes teòriques (grup 1)	43,5	0	Comprensió dels conceptes teòrics i dels procediments aplicats que s'hi impartiran
Sortides de camp grup 1 Sortides de camp grup 70	29,5	8	Adquisició de les tècniques de treball de camp i assimilació dels conceptes que s'hi impartiran

Supervisades

Tutories per al seguiment de les pràctiques (presencials per al grup 1 , virtuals per al grup 70)	11,5	11,5	Assimilació dels conceptes teòrics i dels procediments a utilitzar en la seva elaboració
Tutories per al seguiment del treball previ a la sortida de camp de 5 dies (grup 1)	3	0	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Sintetització de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Tutories per al seguiment del treball de curs (presencials per al grup 1 , mitjançant el campus virtual per al grup 70)	3	3	Familiarització amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat.

Autònomes

Lectura del material teòric (grup 70)	0	78,5	Comprensió dels conceptes teòrics associats a cada tema
Elaboració de pràctiques (tots dos grups)	20	40	Consolidació dels conceptes teòrics i de les tècniques i els procediments aplicats en la resolució dels exercicis pràctics
Elaboració del treball previ a la sortida de camp de 5 dies (grup 1)	5	0	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Síntesi de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic
Elaboració del treball de curs (grup 1)	25,5	0	Capacitació amb la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un tema determinat. Capacitació per elaborar un text on els aspectes formals siguin gairebé impecables.
Estudi per a l'examen i la seva realització (tots dos grups)	9	9	Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals i la resolució d'exercicis pràctics

8.- Avaluació

Grup 1:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual): 40%
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual): 40%
- Treball de la sortida de camp de 5 dies (col·lectiu): 20%

Grup 70:

- Tests de teoria de cada unitat o grup d'unitats, en total 6 tests (prova individual): 50%
- Exàmens de pràctiques de cada bloc, en total 3 exàmens (prova individual): 50%

Per als dos grups:

- * Per a ser avaluats/des, cal entregar totes les pràctiques dins dels terminis previstos. El retard implicarà una penalització en la nota final.
- * En cadascuna d'aquestes 9 proves (els 6 tests i els 3 exàmens pràctics) cal haver obtingut una nota mínima de 4,5 per a fer mitjana entre elles i tenir la nota final de curs, que haurà de ser de 5 o més per **aprovar**.
- * L'assistència a totes les sortides de camp és indispensable per ser avaluat/da, ergo la inassistència a alguna d'elles implica un **no presentat/da**.
- * El no assoliment d'un 4,5 en **una (1)** de les 9 proves avaluatòries implica automàticament un **suspens**.
- * La no realització completa d'una de les parts a avaluar implica automàticament un **no presentat/da**.
- * Les proves que no hagin arribat al 4,5 de nota hauran de ser reavaluades a final de curs (seguint el calendari marcat per la Facultat), fins a un màxim de 3 proves (qui hagi suspès més de 3 proves parcials no tindrà dret a presentar-se a la reavaluació i tindrà un **suspens** de l'assignatura).
- * Només es reavaluarà (com el seu propi nom indica) aquelles parts que hagin estat avaluades.
- * El terme *examen final*, que per definició contempla la inclusió de tota la matèria del curs en una sola prova, és incompatible amb la filosofia d'avaluació continuada i no és possible en aquesta assignatura.
- * Qualsevol cas particular serà contemplat per part del professorat amb l'objectiu de garantir un tracte equitatiu i evitant el perjudici de l'alumnat.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Tests de teoria de cada unitat (individual): 40% <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 40% • Grup 70: 50% 	4 4	Consolidació dels conceptes teòrics. Capacitació per a la resposta de preguntes conceptuals.
Treball de la sortida de camp (col·lectiu): <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 20% 	4	Aprenentatge de la recerca d'informació, amb la consulta de fonts diverses i amb l'obtenció de dades sobre un territori determinat. Síntesi de la informació per a la seva exposició oral amb suport gràfic.
Exàmens de pràctiques (individual): <ul style="list-style-type: none"> • Grup 1: 40% • Grup 70: 50% 	6 6	Capacitació per a la resolució d'exercicis pràctics

9- Bibliografia i enllaços web

1. COLOMER, R., FRANQUESA, E. (dir) (2003), *Diccionari de Geografia Física*, Termcat, Barcelona.
2. KING, C.A.M. (1984), *Geografía Física*, Oikos-tau, Vilassar de Mar.

3. LACOSTE, Y., GHIRARDI, R. (1983), *Geografía General, Física y Humana*. Oikos-tau, Vilassar de Mar.
4. LÓPEZ BERMÚDEZ, F.; RUBIO RECIO, J.M. & CUADRAT, J.M. (1992), *Geografía Física*. Madrid, Cátedra.
5. MIRÓ, M. DE, DOMINGO, M. (1986), *Medi Natural: Relleu*. Los Libros de la Frontera, Barcelona.
6. ROSSELLÓ, V., PANAREDA, J.M. & PÉREZ (1994), *Manual de Geografía Física*, Universitat de València.
7. STRAHLER, A.N. (1977), *Geografía Física*, Omega, Barcelona.
8. STRAHLER, A.N. (1987), *Geología Física*, Omega, Barcelona.
- 9. STRAHLER, A.N. & STRAHLER, A. (2000), *Geografía Física*, Omega, Barcelona [manual de referència. Atenció: l'any d'edició pot ser diferent].**
10. TARBUCK, E., LUTGENS, F. (1999), *Ciencias de la Tierra*, Prentice Hall, Madrid.
11. Material d'elaboració pròpia per a la confecció de les pràctiques i el seguiment del curs, accessible mitjançant intranet (només a l'abast de l'alumnat que s'hagi matriculat a l'assignatura) a l'adreça: <https://cv2008.uab.cat/>

10.- Programació de l'assignatura

Com ja s'ha fet palès en alguns apartats anteriors, la docència es basarà, bé en l'assistència activa i participativa a classe (**grup 1**), bé en el visionat dels materials i la lectura dels textos associats a cada unitat (**grup 70**). Els continguts i la seva seqüenciació són idèntics per a tots dos grups i comporta la resolució d'un seguit d'exercicis pràctics relacionats amb ells. En el document **calendari docent**, que es publicarà en el moment de començar la docència d'aquesta assignatura, es detalla la feina prevista per a cada setmana. Totes dues modalitats docents (en xarxa i presencial) utilitzaran de forma sistemàtica el campus virtual tant per a la descàrrega dels materials (lectures i pràctiques) i el lliurament dels exercicis pràctics resolts per part de l'alumnat, com per a la devolució corregida i comentada d'aquest exercicis per part del professorat. Per a seguir la part teòrica de l'assignatura també serà útil un manual de referència. Es troba destacat amb color groc a la bibliografia (apartat 9) d'aquesta guia docent.

DATES I LLOCS DE LES SORTIDES DE CAMP*:

- **Grup 1:**
 - Collserola: torn 1 (A-L) divendres 28/02/2014 de 10:00 a 13:00
torn 2 (M-Z) divendres 07/03/2014 de 10:00 a 13:00
 - Figaró: torn 1 (A-L) divendres 28/03/2014 de 09:00 a 14:00
torn 2 (M-Z) divendres 04/04/2014 de 09:00 a 14:00
 - Picos de Europa dilluns 09 a divendres 13/06/2014
- **Grup 70:**
 - Collserola: dissabte 01/03/2014 de 15:00 a 18:00
 - Figaró: dissabte 05/04/2014 de 08:00 a 15:00 (inclou sessió prèvia al laboratori de geografia física)
 - Picos de Europa sortida optativa

* Observacions:

Per al grup 01, la planificació dels torns depèn de la dimensió del grup. Si el nombre d'alumnes és excessiu, es faran tres torns per a les sortides a Collserola i al Figaró i dos per a la sortida a Picos de Europa

